

ADRIAAN VAN DIS

Domnul și câinele

Traducere din neerlandeză

de

ALEXA STOICESCU

Câinele văzuse totul. Cu el trebuie să înceapă povestea. Cum a țopăit el în fața ferestrei și cum a sărit el dintr-o casă în flăcări. Dar, mai înainte, domnul Mulder iese la plimbarea de seară. Poliției îi va declara un alt nume.

E o seară răcoroasă de primăvară. Mulder își părăsește locuința îmbrăcat într-o haină de molton. Placheurile pantofilor cu talpă de piele țcănesc pe trotuar, ca să nu se stropească, el sare peste rigolele susurătoare și întârzie în fața vitrinelor buticului de gravuri vechi, unde proprietarul expune săptămânal o altă colecție – n-a intrat niciodată, deși își propune în fiecare seară să cumpere de acolo o hartă veche a Parisului, una pe care să apară strada lui. În piață, clopotele din turnul bisericii bat ora unsprezece. În dreptul cafenelei de pe colț, Mulder își îndreaptă umerii pentru ochii scrutători dinspre terasă, deși nimeni nu-și va aminti să-l fi văzut trecând. Pescuiește o pană din bazinul fântânii. Odată ajuns la intrarea în parcul care își închide porțile după apusul soarelui, grăbește pasul până trece de vechea Școală de Construcții, unde mângâie ușor urmele de gloanțe din josul fațadei întunecate – le-ar putea găsi și cu ochii închiși. Își părăsește cartierul, o ia pe un bulevard care a cunoscut și vremuri mai bune, cu restaurante pe jumătate goale și slab iluminate, și îi salută pe ospătarii care privesc fix afară, în așteptarea clienților pentru supeu; se mai oprește scurt și în fața unei ferestre prin care vede niște homari legați fedeleș, executând un dans într-un acvariu. Ruta e prestabilită, acțiunile sunt mereu aceleași, iar

repetiția îl liniștește: e rondul pe care-l face zilnic, înainte de culcare – la recomandarea medicului. Singur.

Totuși, îi place să meargă o vreme alături de un chinez surdomut, care împinge un cărucior de cumpărături, umplut până la refuz cu materiale pentru coconii minunați pe care îi îndoiaie din cutii de carton, în fiecare seară câte unul la o mereu altă intrare de bloc. Mulder își imaginează că întreține o prietenie tăcută cu el. Nu cunoaște un nebun mai civilizată ca acest bărbat. Sub privirea sa cercetătoare, chinezul își alege ca loc de dormit ușile de sticlă ale unei agenții de voiaj și, inspirat de fotografiile din satelit care atârnă în vitrină, înfățișând râuri ce se ramifică larg, începe acolo construcția unui sputnic pentru o singură noapte. O cutie pentru sticle de vin îi servește drept casă. Mulder îl lasă în urmă cu himerele lui și merge până la statuia Mareșalului, acolo se întoarce, dar nu înainte de a verifica datele gravate în soclu. Ca exercițiu de memorie, încearcă să învețe pe dinafară treizeci și patru de fapte de arme. Pe drumul de întoarcere, le enumeră în șoaptă. Însământat că ar putea pierde lupta cu Alzheimer-ul. Și asta e unul dintre ritualurile rondului său.

În depărtare se aud sirene urlând. De obicei, un sunet familiar înainte de a adormi, o catastrofă al cărei ecou se stinge ușor, dar care în această seară se furișează mai aproape. Sirenele se întetesc, împresoară străzile, sunt din ce în ce mai puternice și mai înfricoșătoare. Mașinile încetinesc, trecătorii ezită în fața trecerilor de pietoni. O lumină albastră fulgeră, luminând casele. Câțiva băieți trec în goană pe scutere, dar neliniștea lor rămâne în aer: se aprind lumini, se deschid geamuri, răsună voci. Cineva caută un post la radio. Câteva străzi mai departe, cerul se înroșește. Mirosul de lemn ars se răspândește de-a lungul fațadelor. Un biciclist se întoarce rânjind și arată spre lumina vie de deasupra turnurilor bisericii. Contururi pe care Mulder le știe și-n vis, apartamentul lui dă spre ele, dar atât de negre și amenințătoare ca în acea seară nu le mai văzuse niciodată. Îngrijorat că incendiul e pe strada lui,

alege la întoarcere o scurtătură, dar încurcă aleile șerpuite și ajunge de două ori în aceeași intersecție. Un grup exaltat traversează și se îndreaptă chiuind spre ceva grav. Li se alătură simțind cum îi bate inima. Slavă Domnului, trec de strada lui.

Rar vezi pe cineva mergând atât de ușurat spre un incendiu. Când o ambulanță cu girofar nu mai poate înainta, iar niște băieți refuză să-i facă loc, Mulder dă să se întoarcă, dar gloata îl împinge înainte. La următorul colț, simte dogoarea și împotrivirea i se topește. Recunoaște de departe clădirea în flăcări: e o casă ocupată de imigranți, a cărei ușă e mereu deschisă. Un negru se clatină pe streășină, gata să sară, la etajul de mai jos sunt femei și copii, aplecați peste ferestre. Pe trotuar se văd oameni tânguindu-se, tremurând, pe jumătate goi, cu fețele mânjite, *les pompiers* evacuează victimele. Mașina cu scară expandabilă ajunge cu greu la fațadă, strada este prea îngustă pentru utilajele mari.

Spectatorii se îmbrâncesc, căutând cea mai bună priveliște. Focul se întinde spre imobilul alăturat, un acoperiș se prăbușește. Din spatele fumului se aud voci disperate, strigând după ajutor. O femeie de la etajul trei amenință că-și aruncă copilul de la fereastră. Nu sunt destule scări. Pompierii dau indicații, formează o plasă cu brațele lor. Mulder își întoarce privirea și aude o bufnitură înfundată – sute de guri urlă. Când pompierul care ține copilul într-o pătură trece pe lângă el, încearcă totuși să-l cuprindă cu privirea.

O liniște stranie se întinde pe stradă, sunetele înăbușite în urma panicii: evacuarea pe targă a răniților, desfacerea și mai multor furtunuri, cuplarea racordurilor de cupru, întinderea benzilor roșii cu alb, apa sâsâind, fumul înăbușit. Spectatorii tac și ei, iar exaltarea lor se transformă în jenă.

Un pompier cercetează imobilul cu un reflector. Toți ochii caută și ei. Fasciculul alunecă peste o placă crăpată din marmură, aflată sub una dintre ferestrele de la etajul întâi, câteva litere lucesc. Mulder îngaimă un nume. Un nume dintr-o altă vreme. Și apoi, deodată, parcă strigat de lumină, la fereastra de

LIBRIS

deasupra apare un câine. Valsează pe labelle din spate, jinduiește parcă după brațele unei năluci. Sau poate merge așa cu propriile lui puteri? Scara fâșnește imediat spre el. Dar câinele nu vrea să fie salvat, fuge la altă fereastră. Pompierul se sucește după el. Pantomima dintre scară și câine captează și atenția spectatorilor de jos, jocul mut pătrunde în limbajul lor: vorbesc prin gesturi. O a doua scară glisează în față, dar câinele își alege propriul drum și sare. Singur, printr-o ramă de scântei. (Sau l-a aruncat cineva?) Un urlat reținut străbate rândurile. Câinele plutește de-a lungul fațadei, cu labelle întinse. Un pompier aflat la mijlocul scării îl prinde, se clatină și îl scapă din mâini. Dar căderea a fost întreruptă și impactul cu pământul nu s-a produs: câinele cade în picioare, țopăie pe asfalt, se învârtă și se întoarce, reușește să se ridice, își scutură cenușa din blană și iese nevătămat dintr-un nor de funingine. Cineva aplaudă. Câinele latră. Tăcerea a încetat și spaima se descarcă în strigăte de bucurie.

Un polițist se strecoară mai aproape și-l apucă pe câine de ceafă, dar, ca să scape, acesta îl mușcă și aleargă mârâind în mulțime. Câțiva oameni se împiedică, două femei cad peste banda de delimitare. Mulder face și el un pas într-o parte, prea târziu, nu mai poate să fugă nicăieri, iar câinele îi sare în brațe. Haina i se umple de funingine.

- E al dumneavoastră câinele? întrebă polițistul.
 - Nu l-am văzut în viața mea, spune Mulder speriat.
 - Nu de alta, dar vă place.
 - Poate că l-a orbit fumul.
 - Îi știți stăpânul?
- Polițistul se uită supărat la mușcătura din mânășă.
- Habar n-am.

Mulder nu știe ce atitudine să adopte. Câinele pare într-adevăr să-l recunoască, dă din coadă, scâncește, vrea să-i sară în brațe. Nu reușește să scape de el. Animalul se ține cu dinții de haină și de nasturi, se ridică, lipindu-se de el. Mulder dă să-l mângâie, dar se sperie de blana lui murdară, coada

câinelui e pârlită, labele îi sângerează. Animalul îl imploră din priviri. Mulder încearcă să-l înduplece, spune lucruri pe care cândva obișnuia să le spună câinilor. Au efect: câinele se calmează. Sau se calmează unul pe altul? În ciuda funinginii, balcelor și scârbei, Mulder îngenunchează și ia câinele pe umăr. Oamenii își dau coate.

– Vedeți, al lui e câinele, strigă o femeie roșie la față.

Polițistul ridică banda și îi conduce pe Mulder și pe câine în afara zonei delimitate, prin fața ochilor locuitorilor din cartier, dincolo de rumoare. Vocile lor se amestecă cu replicile unui boschetar beat și cu telefonatul unui băiat de pe un scuter, care se fălește că a interceptat stația poliției:

– Două clădiri în flăcări. Cel puțin unșpe răniți. Tocmai i-au evacuat. Zic că înăuntru mai sunt cadavre.

Mulder a stat prea mult printre oamenii aceștia, are picioarele ude de la apa pompierilor, avid de nenorocire, și el. Se mai uită o dată la numele de pe placa din marmură prinsă de fațadă și continuă să-l privească fix, cufundat în gânduri, dar câinele, care îi atârnă de gât precum o cârpă puturoasă, cu labele îl readuce în prezent.

– Nu vă faceți griji, îl iau eu în seara asta, îi spune polițistului. O să-i prindă bine o baie.

Trec de o mașină a serviciilor de urgență, unde un preot stă îngenuncheat lângă o targă. Câinele scheaună încet. Preotul își ridică privirea și-i face cu mâna.

– Îl cunoaște pe omul ăsta, spune el, lăsați-l să-și ia rămas-bun.

Câinele se eliberează și adulmecă targa. Dă din coadă, de mai mult nu e-n stare. Muribundul și câinele sunt binecuvântați. Mulder stă în cale, polițistul îl îndeamnă să-și vadă de drum.

– Mâine la prânz să aduceți câinele la secție.

Mai vrea doar să-și noteze câteva date.

– Numele?

– Martin, spune Mulder, Nicolas Martin.

Așa, pur și simplu, dintr-un impuls. Poliția face fotografii martorilor, și una cu el și câinele.

După incendiu, mersul lui Mulder se schimbase. Pantofii îi erau uzi learcă și placheurile de pe tălpi răsunau mai înfundat. Dar nu asta era, trebuia să-și încetinească pașii pentru că cineva îl privea. Nicolas Martin. Mulder îi simțea ochii arzându-i în ceafă. Ce gând ridicol. Bineînțeles că era vorba de câinele acela șchiop cu privirea lui languroasă. Și totuși, Martin fusese cel care îi șoptise să-și rupă batista în fâșii, ca să-i bandajeze bășicile. Câinele acceptă liniștit, dar nu vru să fie luat din nou pe umăr și nici dus de ceafă pe cealaltă parte a străzii aglomerate. În ciuda durerii, își stabilea cu mândrie propriile reguli: ținea pasul cu Mulder, la un metru distanță, oricât de greu i-ar fi fost.

De la arabul din colț, Mulder cumpără o conservă cu mâncare pentru câini și un tub de șampon.

– A, domnul care s-a milostivit de câine, spuse băcanul la intrarea lui în magazin.

Pe bărbat Mulder nu-l cunoștea aproape deloc, dar câinele fu întâmpinat ca un erou. Mașina de feliat mezeluri își cântă melodia, tăind două felii de șuncă. Un gest generos, mai ales din partea cuiva care cerea prețuri duble doar fiindcă avea singurul magazin din zonă deschis până după miezul nopții. Băcanul îi strânse încă o dată mâna.

– *Monsieur*, spuse el, l-am văzut des pe câinele ăsta în fața ușii mele și niciodată n-am înțeles cine-i e stăpânul sau stăpâna. Dar nu-i de mirare, locuia ca într-un porumbar, n-aveți idee câți oameni intrau și ieșeau din casa aia. Majoritatea, femei lăsate baltă de bărbații lor, evident că aveau și copii mici, sunt simpatici în scutece, dar, cum încep să meargă, ajung niște mici pungași! De ce credeți că aici totul e acoperit cu plase? Cu femeile alea mai e cum mai e, lucrează de dimineața până seara. Clientele bune, dar de ce s-or încurca cu derbedeii ăia? Tot felul de lume umblă pe-acolo! N-ai cum să le ții seama: toți niște fanfaroni și lunatici cu mâna întinsă. Câinelui